

Muslimsk monark i frihedens navn?

Folkeafstemningen om retsforbeholdet i forhold til EU kunne give anledning til forslag om at ændre Grundloven, med henblik på at afskaffe GL § 20, da begrebet suverænitetsafgivelse alligevel af et folketingsflertal anses for at være noget, der ikke skal stemmes om mere.

Men det er en svær øvelse at ændre Grundloven, ikke kun på grund af den måde en ny skal vedtages på, vedtagelse i Folketinget, nyvalg, gentagen vedtagelse i Folketinget og Folkeafstemning. En stor mistillid vil straks blive vakt i befolkningen.

At det blev muligt at ændre Grundloven 1953 skyldes flere omstændigheder, men i høj grad den deraf følgende ændring af tronfølgerloven, som ville gøre det muligt for prinsesse Margrethe at blive dronning.

Der kunne være mange gode grunde til en revision af Grundloven, hvor mange paragraffer slet ikke svarer til den måde, hvorpå tingene afvikles. For at Grundloven lyver, det har jeg leveret en større bredside om et andet sted. Umiddelbart virker det da ulogisk overhovedet at have et kongehus i en demokratisk stat. Og dog må man sige, at det i 1849 og endda i 1953 var et rigtigt valg, i overensstemmelse med befolkningens følelser. Befolkningen har godt kunnet rumme denne mangel på logik, fordi alternativet blev oplevet som at kappe forbindelsen med historien.

Koblingen stat-kirke har i hele folkestyrets tid været lige så ulogisk. Man annoncerede religionsfrihed – men knyttede samtidig en særlig forbindelse med den protestantiske kirke og forlangte at monarken skulle tilhøre denne kirke.

I 1849 var denne tilknytning dog mere logisk, end den er i dag, hvor religionsfriheden ikke kun er en smuk tanke, men i vidt omfang må opfattes som en realitet.

Ikke desto mindre består båndet mellem stat og kirke. Skulle man lave Grundloven om, ville det blive nødvendigt at tænke sig det løsnet. Helt at ville skære det over vil blive opfattet som at skære rødderne over til historien i lighed med forslag om afskaffelse af kongehuset.

Som det er, hænger de to ting altså sammen. For afskaffes folkekirkens forbindelse til staten, kan man vel heller ikke forlange, at monarken skal tilhøre netop det trossamfund? Altså får monarken religionsfrihed og kunne være muslim, hvis det skulle være.

Måske en mulighed som lyder teoretisk korrekt. I vor konkrete virkelighed ville en sådan mulighed snarere skærpe de samfundsmæssige konflikter end sikre friheden. Selvom stat og kirke er blevet adskilt i Sverige, skal monarken fortsat være lutheraner, og sådan ville det nok også blive i Danmark. Intet tyder dog på, at Grundlovsændringer er undervejs.

Ændringerne sker der blot løbende, og nu måske allerede den 3. december, men kun ved hjælp af prokuratorkneb, som man kaldte det i gamle dage....

Per-Olof Johansson 24.11.2015